

LA TASCA DEL DOCENT EN ESCOLES D'ALTA COMPLEXITAT QUE FUNCIONEN AMB CODIS INTEGRATS

1

INTRODUCCIÓ

Aquesta recerca pretén observar els canvis que s'han generat en la tasca del docent durant el confinament total i amb les noves limitacions a les aules. Més concretament, l'anàlisi se centra en escoles de primària d'alta complexitat que treballen amb codis integrats (Bernstein, 1985).

S'investiga la relació entre la tipologia del centre i la tasca del docent en una situació de pandèmia actual, tant en qüestions de seguiment del currículum com d'acompanyament de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge.

2

PREGUNTES DE RECERCA

Quines han estat les experiències dels tutors de primària d'escoles d'alta complexitat que treballen amb codis integrats durant el confinament i en el context de pandèmia actual?

Com els docents han seguit usant els codis integrats en la situació de confinament total i amb les restriccions actuals a l'aula? Hi ha diferències en funció del cicle?

Com el docent ha desenvolupat la tasca d'acompanyament i donat suport al benestar de l'alumnat en aquest nou context epidemiològic? Quina relació hi ha entre la composició social del centre i l'acompanyament en confinament?

Quina percepció tenen els docents sobre la qüestió de la justícia escolar amb l'aparició de l'educació a distància en funció de la composició social de l'escola?

3

MARC TEÒRIC

Centres d'alta complexitat: centres amb una composició social vulnerable.

Segregació escolar: situació de diferència respecte a la composició social del centre i la dels seus respectius territoris de referència com la zona d'escolarització, barri o municipi. Això causa una elevada concentració de centres amb alumnat socialment desfavorit i d'altres amb una composició social significativament més afavorida (Síndic de Greuges, 2019).

Institució escolar: l'escola no només com un espai per aprendre a llegir i comptar sinó com un espai de protecció social i de suport al benestar de l'alumnat.

Codis integrats (Bernstein 1985):

- Enmarcació dèbil: l'alumnat té més control en relació amb la selecció, organització, ritme i temps del coneixement que se li transmet.
- Classificació dèbil: reducció de l'aïllament entre continguts, les fronteres estan poc marcades o, fins i tot, esborrades.

4

METODOLOGIA

Recerca qualitativa: entrevistes a tutors dels diferents cicles de primària d'un centre d'alta complexitat. Més concretament, l'escola ha format part del programa *Magnet: aliances per l'èxit educatiu* de la Fundació Jaume Bofill fent-los consolidar el canvi pedagògic. A més, s'ha elaborat l'anàlisi amb el programa RQDA.

5

CONTEXT

SEGUIMENT CODIS INTEGRATS

ACOMPANYAMENT

JUSTÍCIA ESCOLAR

en confinament

Falta de recursos (dispositius, connexió, material...) de l'alumnat per seguir amb la docència *online*.

El Departament d'Educació especifica:

- No avançar currículum.
- No avaluar.

noves restriccions a les aules

- Menys ràtio a les aules.
- Augment del multinivell a les aules.
- Augment del temps del tutor a l'aula, per tal de reduir el trànsit de docents fent que el tutor també assumeixi les matèries específiques.
- Disminució de la possibilitat de fer ús dels espais fora de l'aula.

Impossibilitat de continuar les classes en format *online*, es proposaven tasques setmanals per l'alumnat que mantenia el contacte.

Limitació de l'alumnat per accomplir les tasques proposades pels docents.

El docent que va mantenir el contacte amb l'alumnat va treballar amb codis integrats.

Pèrdua de l'alumnat com a subjecte actiu en el seu procés d'aprenentatge.

Augment del teixit d'aula (el tutor té més llibertat per decidir l'organització a l'aula):

- Augment de la gestió del currículum per part del tutor.
- Augment de la transversalitat i globalitat del currículum.
- Augment del rol actiu de l'alumnat.

El docent percep la pèrdua d'acompanyament emocional de l'alumnat. Alhora s'observa un augment de l'acompanyament per vetllar per la protecció i benestar de l'alumnat més vulnerable.

- La percepció negativa en qüestions d'acompanyament es deu al fet que el docent no inclou el suport social a l'acompanyament que descriuen com a emocional.

L'alumnat no tenia l'espai, la privacitat i la comoditat adequades per parlar de les seves emocions amb el docent.

Augment dels espais de comunicació docent-alumnat:

- Més apropament a l'alumnat, augment de la coneixença i confiança.
- Millora en la gestió de les emocions.

Disminució de la tasca del docent en vetllar per la protecció social de l'alumnat.

Augment de la presència de la família en el procés d'aprenentatge de l'alumnat:

- El capital cultural de les famílies no permet ajudar a l'alumnat en aquest procés.

Disminució de la protecció social de l'alumnat per la pèrdua de la funció de l'escola com a espai de cura de l'alumnat més vulnerable.

Augment de la reflexió del docent sobre el seu rol com a factor que pot incidir positivament o negativament en garantir la justícia escolar.

El docent considera que treballar amb codis integrats beneficia l'alumnat en qüestions de mobilitat social. També opina que la manera òptima de treballar amb aquesta metodologia és la presencialitat.

6

CONCLUSIONS

- El factor rellevant per continuar l'educació a distància és la disponibilitat de recursos per part de l'alumnat, independentment de la metodologia i del cicle. Tot i això, les tasques que el docent proposava per aquell alumnat que mantenia el contacte *online* seguien la lògica dels codis integrats.
- L'*online* no proveeix l'entorn adequat perquè el docent pugui fer l'acompanyament emocional de l'alumnat, però manté la comunicació per fer un acompanyament a la família i vetllar pel seu benestar.
- S'evidencia que hi ha una desigual tasca del docent en les escoles d'alta complexitat, ja que el tipus d'acompanyament que han de realitzar també inclou ajudar a cobrir les necessitats bàsiques de les famílies posant-se en contacte amb els serveis adequats.
- L'escola, amb el canvi de l'educació a distància, perd la seva funció com a institució que garanteix protecció i benestar a l'alumnat vulnerable fent que augmenti la desigualtat d'oportunitats.
- Les noves mesures a les aules evidencien la necessitat de repensar el model educatiu actual.

7

BIBLIOGRAFIA

- Ananga, P. (2020). Pedagogical considerations of e-learning in education for development in the face of COVID-19. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), 310-321.
- Bernstein, B. (1985). Clases sociales y pedagogías: visibles e invisibles. *Revista Colombiana de Educación*, 15.
- Bernstein, B. (1985). Clasificación y enmarcación del conocimiento educativo. *Revista Colombiana de Educación*, 15.
- Bonal, X. i González, S. (2020) The impact of lockdown on the learning gap: family and school divisions in times of crisis. *International Review of Education*, 66, 635-655.
- Fundació Jaume Bofill, i Cerda, M. (2016). *Aliances per a l'èxit educatiu: Orientacions per desenvolupar un projecte Magnet*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Síndic de Greuges (2019). *Pacte contra la segregació escolar a Catalunya: Un compromís per l'èxit educatiu*. Barcelona: Síndic de Greuges.